СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 187. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 12-го серпня 1940. No. 187. Jersey City, N. J., Monday, August 12, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДЕБАТА НАД ПРИМУСОВОЮ СЛУЖБОЮ

ВАШИНҐТОН. — В сенаті розпочалась дебата над внеском комітету військових справ, щоб запровадити в Америці примусову військову службу. Сенатор Шепард, голова комітету, подаючи цей внесок, сказав, що Америка потребує сильної армії, щоб осягнути забезпеку і знеохотити потенціональних ворогів від нападу. В дебаті брали участь інші голоси які говорили, що навіть колиб упроваджено примусову службу, то на основі зізнань промислових знавців, покликані до служби вояки не дістануть на час належної зброї. Інші бесідники доказували противне. Ця дебата, як заповів провідник більшості, сенатор Барклі, потриває два тижні.

КНУДСЕН ПРО ВИРІБ ЗБРОЇ

ВАШИНҐТОН. — Вилием Кнудсен, член національної комісії зброєнь, заявив, що треба рахувати, що щойно в 1944 році можна буде якслід узброїти двоміліонову армію, у всі потрібні модерні машини.

Водночас в урядових колах йдуть заходи, щоб знести ограничення на зарібок з виробу зброї, бо це спинює виріб. На основі закону, ухваленого кілька літ тому, вирібники зброї не сміють заробляти більше, як вісім відсотків від продукуючих капіталів. Цей закон, а також непевність, скільки податків від цього забере уряд, спинюють капітали від виробу зброї. Люди, вкладаючи свої гроші в якийсь промисл, сподіються зарібку. Без надії на зарібок капітали відпливають. Після всякої правдоподібности до двох тижнів буде цей закон знесений.

РУЗВЕЛТ ПРО СЛУЖБУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ҐВАРДІЇ

ГАЙД ПАРК. — На своїй пресовій конференції президент Рузвелт заявив, що уряд виступав проти обмеження служби національної ґвардії лиш до північно-американського континенту тому, щоб не робити тим прикрого враження на інші американські краї, мовляв, Америка не дбає про мілітарну безпеку інших країв. Але в практиці можна закладатись сто до одного, що національна ґвардія не піде на службу поза чисто американський край, казав президент.

ПРЕЗИДЕНТ „БІДНІШИЙ І РОЗУМНІШИЙ"

ГАЙД ПАРК. — На заввагу кореспондентів, що президент думає про законопроект Вендела Вилкого, який змушував би президента та його секретарів здавати звіт зо свойого маєткового стану перед і по закінченні речинця служби, Рузвелт сказав, що він не має нічого проти цього. За час своєї президентури він став біднішим і розумнішим, сказав він.

Довідавшись про це Вилкі зараз відтяв, що не лиш Рузвелт за час свого урядування збіднів і порозумнів. Те саме зо всіма сталось.

КЮДАҐО ВІДКЛИКАЮТЬ

ВАШИНҐТОН. — Амбасадора до Бельґії, Кюдаґо, який недавно в Лондоні хвалив німецьких вояків і казав, що вони краще поводяться від американських, офіційно покликано до Вашинґтону, щоб він дав вияснення в тій справі. Сомнер Велес, підсекретар стейту, заявив, що Кюдаґи не лиш не мав дозволу робити інтервю з журналістами, але поступив виразно проти заборони таке інтервю давати.

ВІЙСЬКОВИЙ ОБСЕРВАТОР ДО ЛОНДОНУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до Лондону адмірала Ґормлея зількома асистентами в ціли безпосередних обсервацій німецького плянованого нападу на Анґлію. Ґормлей буде пильно всему придивлятись і досвід здобутий в цій битві передасть американським збройним силам.

ОПІНІЯ ЗА ЗАБОРОНУ СТРАЙКІВ

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії під директорством д-ра Ґелопа подає до відома, що велика більшість американців, 79 проти 21, є за те, щоб уряд заборонив страйки в промислі зброї та амуніції, а також щоб загалом наложив у разі потреби ще сильніші карби на приватний промисл, ніж це дотепер бувало.

ПЕРЕД ВІЙСЬКОМ ХОВАЮТЬСЯ ЗА ЖІНЧИНУ СПІДНИЦЮ

НЮ ЙОРК. — Нюйорський комісар здоровля, д-р Джан Райс, подав до публичного відома, що тепер чотири рази стільки молодих пар беруть провірку крови, потрібну перед вінчанням. А чотири рази стільки молодців тепер поспішає з вінчанням тому, бо бояться, що прийде примусова служба і їх аж на цілий рік заберуть до війська.

ВОЯКИ ЛЮБЛЯТЬ СОЛОДКІ НАПИТКИ

ОҐДЕНБУРҐ. — Вояки підчас маневрів мало заглядають до коршем за алькогольними напитками. Зате часто навідуються вечорами до льокалів з цукорками, солодкими напитками та мороженим, і пют та зїдають чимало тих лакітків. Один із старих підстаршин з оґірченням висказувався про те явище і додавав, що тепер вояки не лиш пють солодкі напитки, але й носять коло себе маленькі фотоґрафічн апарати.

АМЕРИКА НЕ ВІДТЯГНЕ ВІЙСЬК З КИТАЮ

Підсекретар стейту, Сомнер Велес заявив, що хоч Анґлія відтягнула свої війська з міжнародної полоси в Шанґаю, Америка цього не зробить і її позиція на Далекім Сході остається незмінна. Знавці стверджують, що внаслідок відтягнення анґлійських військ з цеї полоси, американське становище там ослабилось.

ЗНАЙШЛИ НОВИЙ АПАРАТ ДО ПІДСЛУХУВАННЯ ЛІТАКІВ

ОҐДЕНБУРҐ. — Підчас маневрів американської армії перший раз випробовують практично новий винахід, при помочи якого підслухують приїзд чужих літаків. Цей апарат вдержують у великій тайні, хоч самого існування його не скривають. Він має опиратись на засаді схоплювання тих лучів, що виходять із літакових моторів. При помочи нього можна підслухати літак на сто миль віддалі.

ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО ІТАЛІЯ ЗАЧНЕ ВЛАСТИВИЙ НАСТУП В АФРИЦІ В ТОМУ ЧАСІ, КОЛИ НІМЕЧЧИНА НАПАДЕ НА АНҐЛІЮ

З того, що пишеться в італійській пресі, треба вносити, що наступ на Велику Британію з боку „осі" іде тепер пляново. Те, що діється на Анґлійськім Каналі й в Сомалі, в Африці, є вступом до двох офензив, що мають вдарити в один і той самий час у саме серце британської сили. Німеччина має піти „бліцкріґом" на Анґлію, а Італія має повести такий самий наступ на британські посілости в Африці, зокрема ще заатакувати Єгипет і перервати звязок Анґлії з Індією через Суезький канал.

НОВІ ОБЧИСЛЕННЯ ВИСЛІДУ ПОВІТРЯНОЇ БОРОТЬБИ НАД КАНАЛОМ ЛЯ МАНШ

Британське міністерство летунства подає, що доперва тепер може подати точні дані про велику повітряну боротьбу, що відбулася над Анґлійським Каналом минулого четверга. Отже подає, що Німеччина мала в тій боротьбі понад 400 літаків, які наступали трьома наворотами. Не зважаючи на постійне бомбардування, британський конвой, що мав понад 20 кораблів, втратив тільки два кораблі, 7 кораблів зазнали ушкоджень, а три кораблі затопили німецькі моторові човна ще перед цею повітряною битвою. Зате німці втратили в тій битві 60 літаків. Німецьке командування теж змінило свій комунікат про цю битву і тепер подає, що німці втратили в ній тільки 10 літаків, а два літаки були змушені злетіти на землю. Далі комунікат подає, що знищено 49 британських літаків та затоплено або ушкоджено 28 британських кораблів.

НІМЕЧЧИНА МАЄ 1,000,000 ВОЯКІВ У НОРВЕҐІЇ

НЮ ЙОРК. — А. Веб, британський журналіст та редактор міжнародного інформаційного збірника „Хто, чий?" висловлює свій погляд, що Німеччина заздалеґідь приготовляється до великого окружного руху проти Америки. Вона йде дотеперішніми способами, практикованими в інших краях. При помочи літаків, каже Веб, вона перевезла до Норвеґії міліон вояків. Звідти вона може кожної хвилини розпочати виправу або проти Анґлії, або проти Ісляндії та Канади, щоб застановити довіз харчів в Анґлію. Тому, радить Веб, Америка повинна перенести свою воєнну фльоту з Тихого на Атлянтійський океан. Про Японію висловлюється Веб, що вона грає таку саму ролю, як Італія в початках. Вона має за завдання шахувати Анґлію на Далекому Сході, щоб там притримати якнайбільше анґлійських кораблів. Але до війни проти Анґлії не виступить скорше, аж як побачить, що Анґлія вже розпадається. А до цього ще далеко, думає Веб.

РУМУНІЯ ВІДДАСТЬ ЗАГАРБАНІ ЗЕМЛІ

БУКАРЕШТ. — З того, що говорив румунський премієр Ґіґурту через радіо, виходить ясно, що Румунія вже погодилась з тим, що їй треба відступити Мадярщині більшість Трансильванії, а Болгарії Добруджу, згл. її полудневу частину. Найбільший клопіт матиме Румунія з Мадярщиною, бо та хоче цілої Трансильванії.

ЛИШЕ 50 ЛЮДЕЙ МАЛИ МІЛІОНОВИЙ ДОХІД

ВАШИНҐТОН. — Податкові звідомлення за рік 1938, що їх надіслано до податкових урядів у 1939 році, можна вже тепер переглянути. Вони виказують, що рік 1938 приніс назагал менше податку, ніж у попередньому році. Також менше число людей прислало податкові викази. Не зважаючи на те, число громадян, що мали річний дохід міліон долярів і більше, зросло. Попереднього року було таких одиниць 49, а в 1939 році було їх 50. Згаданий податковий рік виказує, що доходи одиниць зменшилися на суму пів третя біліона дол., а всього зарібку податковців нараховано $18,661,000 дол.

ДЛЯ БРИТІЙЦІВ.

Вісім амбулянсів, закуплених зо складок для Британсько-Американського корпусу. Їх приймає лейді Марґарет Наліс в імені Британського Червоного Хреста перед готелем Волдорф-Асторія в Ню Йорку. На ліво Майор Ф. Сесил Бейкер, предсідник; дальше лейді Наліс в сиджені шофера та пані Кермит Рузвелт.

СОВЄТИ ДАЛІ НАПАСТУЮТЬ ФІНЛЯНДІЮ, КАЖЕ ФІНСЬКИЙ УРЯД

СТОКҐОЛЬМ. — Фінський уряд був змушений проголосити заяву, звернену до цілого світу, в якій вияснює причини того, чому Совєти далі атакують Фінляндію і домагаються випущення на волю членів „пятої колюмни", заарештованих за демонстрації, влаштовувані ними проти фінської влади. В Фінляндії є заборонена комуністична партія. Як теж, з причини воєнного стану, заборонені без дозволу влади публичні зібрання, віча чи демонстрації. Комуністи обходять усі ті заборони на ріжні лади. Наслані з Москви платні аґенти заложили товариство, яке назвали „Товаристо для мирних і дружніх відносин між Фінляндією і СССР." Це товариство веде аґітацію під такими кличами; „Долів з урядом!" і „Хай живе совєтська Фінляндія!". І ось під такими кличами орґанізує всюди демонстрації. Щоб це припинити, фінляндська влада наказала арештувати кількох совєтських аґентів. Арештовані, це ті, оплачувані Москвою особи, за якими впоминається совєтський уряд і вимагає їх звільнення як „приятелів Совєтів". Це є ті, над якими обняв „протекторат" сам совєтський комісар заграничних справ Молотов, коли виголошував свою промову на нарадах Верховного Совєту. Отже іде про горстку платних аґентів Москви, що прикривається „миром" і „дружніми відносинами" і намагається колотити спокій Фінляндії, щоб таким чином дати Совєтам формальну притоку до нового нападу на Фінляндію.

НЕ ІДЕ ЛЕГКО З ЛИТОВЦЯМИ

БЕРЛІН. — Що литовці обурені з совєтського нападу на Литву, видно по тому, що навіть в Берліні литовське посольство показало совєтським емісарам двері, коли вони зявилися в посольстві й домагалися його передачі совєтській амбасаді. Совєтські відпоручники, коли їх запитали, від кого вони приходять, заявили, що „з рамени литовського народу що висказав свою волю..."

ІТАЛІЯ ДОПОМАГАЄ СОВЄТСЬКІЙ ГРАБЕЖІ

РИМ. — Італія дала тиху згоду на загарбання Совєтами балтійських країв, Латвії, Естонії й Литви, бо дозволила на перебрання Совєтами посольств згаданих країв, що були в Римі й репрезентували досі ті краї як незалежні держави.

НЕВДОВОЛЕННЯ В ЛИТВІ

БЕРЛІН. — Сюди прибула група американців, що втікли з Литви по її заняттю Совєтами. Утікачі кажуть, що тепер майже не можливо видістатись з Литви. А хто може виїхати, то без цента. В цілім краю велике невдоволення. Совєти вже повивозили всі товари, які де були. Переводиться повна совєтизація, включно до масових арештів усіх литовських патріотів і всіх тих, що були членами бувших литовських урядів.

РУМУНІЯ ПІД ДИКТАТОМ НІМЕЧЧИНИ

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд є тепер цілковито на услугах Берліна, який зачинає йому попросту приказувати. Так треба розуміти останні вісти, що їх принесла німецька преса, в яких кажеться в рішучій формі, що Румунія мусить негайно полагодити свої непорозуміння з Мадярщиною і Болгарією. Іде тут про відступлення Добруджі Болгарії, а Трансильванії Мадярщині. На те все має Румунія тепер тільки одну відповідь: заяви вірної служби Німеччині. Вона покликується на те, що завжди була при Німеччині, та що навіть в тій хвилині, коли Німеччина пішла війною проти Польщі, вона не пішла Польщі боронити, хоч була до цього зобовязана договором, а заховувалась невтрально.

АНҐЛІЯ ІДЕ НА УСТУПКИ ЯПОНІЇ

ЛОНДОН. — Велика Британія намагається на всі лади оминати у теперішнім положенні війни з Японією. І це є властива причина, чому вона, під натиском Японії, вицофала свої військові частини з Шанґаю і Північного Китаю. А ті частини держала вона там для охорони своїх інтересів, ще від Боксерської війни в 1901 р. Вправді вицофано всього яких 1,500 вояків, себто таку військову силу, яка не відграє ніякої ролі: І то під застереженням, що ті частини потрібні деінде, в Ґонґ Конґ чи Сінґапур. Але ці виправдання не вияснюють правди, себто того, що це сталося у звязку з тим, що Японія хоче усунути з Китаю усі европейські війська, що є вдержуванні при ріжних амбасадах для їхньої охорони.

НІЧОГО НЕ ЗМІНИТЬ

ЛОНДОН. — Американський амбсадор до Бельґії Джан Кюдаґі заявив, що він нічого не змінить з того, що сказав про відносини в Европі, зокрема про голод в Бельґії. При тому додав, що він певний, що Анґлія буде боронити себе до останнього і цілком певно вийде з війни побідною.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК НЕ ДЛЯ ПОЛІТИКИ, ТО ДЛЯ КУЛЬТУРИ

Політична допомога українській справі з боку американських українців не є велика, коли брати під увагу практичні висліди, себто справжню полекшу, добуту таким чином українському народові в Европі. Проте не можна нашої акції в тому напрямі не доцінювати. Але не можна її й перецінювати, бо треба тепер числитись навіть з такою можливістю, що міжнародні й американські обставини можуть зложитись в такий спосіб, що американські українці не матимуть великої можливости вести таку політичну акцію, яка відповідалаб ідеї визволення погноблених українських міліонових мас. Можливо, що обставини зложаться якраз навпаки. Тим краще. Але великої надії на те нема. Зате є і будуть певні можливости рятувати в Америці принаймні українську культуру, що придавлена чоботом диктатур.

З тих письм, що доходять до Америки з українських міст і сіл, знаємо, що діється з українськими бібліотеками, книгарнями і українськими книжками. Знаємо, що советський пястук не дозволяє на ніякий розвій справжньої української культури, справжнього українського письменства й справжнього українського мистецтва. Тисячі наших інтелектуальних сил вправді вивтікали з советського пекла, але й вони не мають спромоги, як вигнанці з рідної землі, працювати для української культури там, де живуть. Знову ті, що працюють на західньо-українських землях, що є під німецькою займанщиною, мають у великій мірі звязані руки. Крім того, як уже ми згадували, вони можуть ненадійно, певного дня, опинитись під советським чоботом. Ось таким чином може до решти пропасти великий національний доробок українського народу. І то так, що навіть слід по ньому готов загинути, як загинули сліди по культурних осягах української нації минулими століттями. Усе те більш ніж правдоподібне. Супроти цього самий уже інстинкт самозбереження людської культури повинен заставити американців українського роду доложити тепер усіх старань, щоб запобігти згаданому вище нещастю. Значить, що треба тут в Америці дати по можности притулок незалежній українській культурі, принаймні в таких розмірах, як тут культурні люди плекають гарні квіти, привезені з чужих земель, не жаліючи на це грошевого вкладу й труду. Свідомо не робимо тут заклику до якогось спеціяльного, патріотично-українського сентименту. Але апелюємо до культурних почувань тої горстки американських людей з української крови, що відчувають дійсно по культурному. Ось ті люди мусять відчути, що українська культура опинилась тепер у цілковитій неволі й може бути навіть і цілковито знищена. Ось так треба тепер глядіти на українську книжку, що ще є, чи має появитись, на українські памятки старини, на українську науку, а навіть і на українску штуку, таку, як українська пісня чи український образ.

УКРАЇНА В КНИЖЦІ РАВШНІНҐА

Тому кілька місяців появилася нова книжка бувшого президента данціґського сенату, Германа Равшнінґа. Як колишній співробітник Гітлера, Равшнінґ знає багато тайних плянів націонал-соціялістичної партії. Ось тому книжка викликала велике зацікавлення. Равшнінґ написав цю книжку (називається вона **„Революція нігілізму")** ще в 1938 р. та передбачив німецько-советський союз, напад на Польщу, окупацію Данії та інших країв. Равшнінґ вияснює, чому прим. Гітлер хоче опанувати світ, як також ґоворить про евентуальні наслідки, які малаб його побіда над Европою на західню півкулю. Тут хочемо передати для інформативних цілей ті місця з цеї книжки, де Равшнінґ пише про Україну та українське питання, а то у звязку з думками високих гітлерівських достойників, таких як Розенберґ, ґен. Гавсгофер і пр. В деяких місцях він подає також свої власні завваги щодо цеї справи.

На стор. 214—215. Равшнінґ згадує як ґен. Гавсгофер подавав точки „заінтересування" динамізму націонал-соціялізму Україною, Литвою, Мадярщиною і пр. Обговорюючи питання Польщі, Чехословаччини і Соевтського Союзу, ґен. Гавсгофер був за те, щоб „порушити українське, рутенське, малоросійське або советське питання". — „Всі ці території, які будуть порушені у звязку з українським питанням, є евразійської ваги" (цебто відносяться до Европи й Азії). „40 міліонів українців, з яких частина перебуває в Польщі, Чехословаччині й Румунії, а найбільша частина в Советському Союзі в напів-незалежному стані, — будуть грати велику ролю в якій небудь грі великодержав проти Советського Союзу".

„Це видвигає питання, чи не можна зробити Волгу колискою московської держави, тоді, коли Дніпро ставби такоюж для української держави. Ще до 1917 р. німецька начальна команда заявляла явно в своїй пропаґандивній літературі, що хто тільки хоче увільнитися від московської загрози, мусить пробудити Україну до самостійного життя". На думку Равшнінґа, гітлерівська партія саме задумала перевести це в життя".

В другому місці знова Равшнінґ пише, як то він дискутував з Гітлером про польсько-німецькі відносини, як теж і про українське питання. На стор. 238 його книжки він пише таке:

„У звязку з пактом (передтим Гітлер висказав, що він може заключити якийнебудь договір в добрій вірі, однак скоро може його зломати, якщо це корисне для Німеччини) — Фірер говорив про пакт щойно заключений з Польщею. Він сказав, що це був тактичний та корисний крок. З тої нагоди я завернув на тему можливости сталих відносин між Німеччиною й Польщею та згадав заяви польських державних мужів у звязку зо здогадливими німецькими замірами щодо України та ідеями Розенберґа, які тут (в Польщі) стрічали сильну опозицію. Я старався доказати, що це евентуально допровадилоб знову до ізоляції. Лиш через добрі відносини з Польщею можнаб того уникнути".

Реферуючи другим разом свою східню політику з Польщею, Равшнінґ згадує, як поляки лякалися актуалізації українського питання. На 242 стор. пише Равшнінґ таке:

„Підчас моеї першої офіційної візити в липні 1933, мене просили польські власти, щоб я ужив мого впливу для здержання публичної дискусії над тими безглуздними плянами Розенберґа щодо України".

Дальші згадки Равшнінґа про Україну знаходимо на стор. 248. Там читаємо:

„Пригадую собі дуже важну дискусію у звязку з новими методами творення неспокою — на одному сніданні з Гітлером в літі 1933 р. однак сам Гітлер не брав участи в цій дискусії. Між присутніми були: князь Август-Вільгельм, що майже все снідав з Гітлером, Ґебельс, Шірах (провідник молоді), Гофман (приятель та фотоґраф Гітлера), Ганфстенґль (пресовий секретар Гітлера), та інші визначні особи. Розмови почалися відразу від України. Всі заявляли, що створення там внутрішнього неспокою дасть добру причину до інтервенції. Оскільки собі пригадую, там була мова про бувшого гетьмана Скоропадського, якого держали деякі німецькі кола на всякі можливості, однак це не було цілковито одобрене націонал-соціялістами".

Про про-російську політику націонал-соціялістів Равшнінґ так пише на 258 стор.: „Продовжування російської політики не було цілком непопулярним в колах націонал-соціялістичних лідерів. З виїмком Розенберґа та ще декого, мало було таких, що не хотіліб російської політики на сході замість польської. На ділі, звязки з Росією не були ніколи цілком порвані. І Гітлер цілковито апробував такий курс".

В дальшому, Равшнінґ описує еволюцію в напрямі німецько-советського зближення, але це вже не належить до обсягу цеї статті, бо ми хотіли передати тільки те, що відноситься до самої України.

ЧИ НЕ ЗМІНЕНИЙ ПЛЯН НАЇЗДУ НА АНҐЛІЮ?

Світ здивований, чому німці не йдуть на Анґлію. Міжтим самий премієр Анґлії, Чорчил, подав анґлійському парляментові до відома, що держави осі виробили цілком інший плян розбиття Британської Імперії, ніж його мали досі. Цей плян, на підставі звідомлень з Лондону та з інших столиць, представляється так:

Анґлію треба напасти відразу з ріжних боків. Окремо в Африці, окремо в Малій Азії, а ще окремо в Ґібральтарі. До цих наїздів треба довшої підготови й тому плян безпосереднього наїзду на Британські острови відсунено.

В Африці пробує Італія заняти Суезький канал. Тому вона зачне наступ на Єгипет. Крім цього італійські війська вирушили з італійської кольонії Сомалі, щоб заняти побережжя напроти анґлійської пристані Аден! У той спосіб Червоне море і Суез будуть загрожені італійськими військами.

Знавці кажуть, що держави осі хочуть перетяти Африку на дві половині. Це можливе, колиб вирушили війська з італійського краю Сомалі до анґлійської кольонії Кенія. Звідси можна дістатися до бельґійського Конґа, яке притикає до Атлянтійського океану. У французькій пристані Дакар над Атлянтійським океаном німці хотіли захопити польський корабель Кроман. Хоч їм це не вдалося, але зате виявилося, що німці вже є в південній Африці і можуть бути загрозою анґлійським кольоніям на західнім побережжі Африки. Німці зайшли до Дакару мабуть з італійської Лібії. Коли вони змобілізують більшу армію в Лібії і займуть озеро Чад у південній Африці, тоді матимуть доволі води, а вода головне добро на пустині. Отже з Лібії можна буде теж дістатись на західнє побережжя Африки. Французькі летунські майдани в Лібії, що їх мають у своїх руках німці, можуть дуже пригодитись як німцям так і італійцям.

Кажуть, що в Лібії є 250,000 італійського війська. До того треба додати ще вдругє стільки вояків, що стоять в краю Сомалі та в Етіопії. Анґлія має теж свою кольоніяльну армію в Африці, але буде мусіла вислати туди ще більше війська.

Багато писали й ще пишуть про вирівнання непорозумінь між державами на Балкані. Показується, що це має практичну ціль у війні проти Анґлії. Німеччина має відтверту дорогу до Туреччини, а звідти до Сирії та до Іраку й Палестини. Ірак важний тим, що там є нафта, а без нафти не можна провадити війни. Анґлія мусить обороняти й ці позиції й тому мусить вислати туди військо. В той спосіб, кажуть, вона ослабить оборонний фронт у себе дома, а німці будуть могти лекше висадити свою армію в Анґлії.

Окремо пишуть про недалеку участь Еспанії у війні, а також і про можливість збройного виступу Японії. Потягнення в згаданих напрямах викликають занепокоєння в цілому світі, головно в Америці. Тому, зовсім зрозуміле, що Злучені Держави мусять бути готові на всі можливости. Це й причина поспішного орґанізування постійної армії в Америці.

ЧИ НЕ ПИРГОВІ ПОБІДИ?

„Крисчієн Саєнс Монітор" застановляється над мілітарними побідами Гітлера і сумнівається чи ті побіди є справжніми побідами. Значить, чи вони дійсно збільшують „німецький життєвий простір", що вважається головною ціллю німецької політики. Згаданий часопис приходить до заключення, що Німеччина не виграє в тому напрямі. Зате виграють: в першу чергу Сталін, а далі Мусоліні.

Німеччина змагала до того, щоб мати вільну руку на сході Европи і там збільшувати свій „життєвий простір". Але ці її пляни, завважує часопис, закінчились пляном про наїзд на Анґлію. Застрашування Німеччини силою не принесло їй покищо користи. Зате великі користи здобув Сталін.

Він був у можности зняти балтійські держави, що були через цілі століття домівкою великих німецьких громад і вислати тамже живучих німців „домів", до Третього Райху. Також не треба забувати, що похід Сталіна на Басарабію і Буковину спричинив, що знову вислано „домів" близько 80,000 німців. Якби не було пиш „Крисчієн Саєнс Монітор", але це якось дивно виглядає, що загарбання тих країв як заявляють у Берліні, сталося — за згодою Гітлера чи там Німеччини.

Побіч створення нової непевности, яку спричинив цей поступок Сталіна на Балканах, Гітлер мусить тепер числитися з фактом російської контролі над поважною частиною середників поживи, на які Німеччина рахувала. А також ще й з можливістю евентуального нового російського натиску на Румунію, який може зачепити навіть таку важну для німців справу як доставу нафти.

Під цю хвилю російський натиск допоміг Німеччині й вона дістала більшу скількість нафти, бо Румунія потребує німецької піддержки проти Росії. Та це тимчасове. Це є лиш дипльоматичною обгороджею. Ґеоґрафічне положення Румунії є таке, що російські війська можуть заняти рівнини поза Карпатськими і Семигородськими горами і заняти або здезорґанізувати цілу доставу румунської нафти. Щоби протиділати такому рухові, Німеччина мусіла би вислати свої війська через вузькі просмики і за згодою Мадярщини, що правдоподібно означало би загальну балканську війну, якої Німеччина бажала би уникнути.

Для Італії, російське всунення на Балкан означає ще більшу небезпеку як поширення молота і серпа над територією північної Румунії. Є бо признаки, що Росія буде піддержувати домагання Болгарії до Румунії в недалекій будуччині і що це попертя буде заплачене Болгарією дуже доброю монетою: повітряними базами на півдні від Дунаю.

І навіть це, правдоподібно, ще не означає кінця теперішніх російських домагань, до яких вже тепер належить зачислити домагання контролі над Дарданелями. Донесення про домагання Советів, щоб Туреччина погодилась на участь Росії в обороні Дарданелів, дуже болючо вдаряє в традиційну німецьку честилюбивість, а також дотикає питання забезпеки інтересів Італії на Середземнім морі.

Ось так, пише згаданий часопис, розвиваються події на сході Европи в спосіб, який цілковито не відповідає плянам й інтересам Німеччини, а вона занята вцілости на заході, своїм розрахунком з Великою Британією.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(4)

— А чий же! Твій, чи що?...

— Таж я Василя знаю, як самого себе: в однім курині були. І зовсім не вбито його.

— А деж він? Чи за двацять літ не озвавсяб, якби живий був?

— Не озвався, стара, бо вже пятнацятий рік, як у неволі турецькій.

— Відкіляж ти знаєш, що живий він?

— Такі дуби, Василихо, як твій старий, так скоро не валяться. Дужий козарлюга був.

— Чом же ви не визволите його? Похваляєтесяж по коршмах, що бєтеся з турками за віру та щоб невольників визволяти...

— І визволяли, не раз визволяли, а Василя між ними не було. Я так гадаю, чи не в Синопі він у якогось баші на роботі або на ґалері...

Павло не втерпів.

— То татко живий, мамо? У неволі?... Пустіть мене з ними, мамо...

— Що?!— визвірилася Василиха. — Слухай ти їх, всесвітніх баламутів, — вони набалакають — півтора людського!... Зараз мені йди до дому, поки не надавала стусанів!...

Павло, може вперше в житті, гнівно зиркнув на неньку, сердито стенув дужими плечима, повернувся мовчки й, ні на кого не дивлячись, похнюпно почвалав додому.

— Бачили? бачили? — репетувала Василиха. — Бачили, що ви з дитини слухняної зробили?... А щоб вам світасонця не бачити! Щоб на вас пропасниця та пристріт, зайдиголови чортові!... Пострівай же матір, лобуряко!...

І Василиха підбігцем подалася за сином.

Сутеніло.

Люди, жваво розмовляючи, поволеньки розходилися з майдану. Лейстровики поралися біля вкопаного назад стовпа, вбиваючи чобітьми землю круг нього. Запорожці коло коней, попихкуючи люлечками, кпили з них, що не подужали молодого міщуха.

Старий запорозький полковник довго ще дивився вслід Павлові, посміхаючись у довгого вуса, нарешті повернувся до старшого, що розмовляв з писарем, і промовив

— А молодець утече від старої на Січ — нехай мені дідько начхає в самісіньку пику, коли брешу!...

II.

Орися була в заміжньої сестри, що жила недалеко від козачого уряду. Вона все бачила, але так, що Павло не запримітив її. Тепер верталася додому, на передмістя, вражена, задумана...

Ріжнородні почування боролися в ній і сповняли душу якоювь незрозумілою тривогою.

— „Що таке? — думала собі, доглупуючись до причини свого химерного настрою, — сват він мені, чи брат, що й з думки не йде?..."

Пробувала думати про щось інше, але велитенська постать парубкова живою стояла в неї перед очима з його безхитрою дитячою ухмилкою та великими, добрими карими очима. Згадавши, як покотилися на всі боки від його дужого руху лейстровики, посміхнулася, а впіймавши сеобе на цьому, розсердилася сама на себе:

— „Ото, чи не лицар!... Ведмідь, вайло... Он, ті... січовики... Зовсім щось інше..."

В Орисиній уяві раптом виріс бравий, як намальований січовий лицар у дорогому червоному жупані з вильотами: червоний же таки шовковий пояс обхоплював тісно могутній, але гнучкий, пружний стан; чорні, як воронове крило, кучері накривала зсунута набакир шапка, облямована дорогим хутром, з перехрещеним срібним пасаманом денцем; жовті... ні, краще теж червоні сапянці з срібними підківками; при боці — коштовна шабля, цяцькована, аж сяє, самоцвітами. А сидить лицар на баскому румакові вороному в золотій збруї, ноги в стремена срібні, одною рукою поводдя держить, другою в бік узявся, — сидить, пишний, величний, дивиться ласкаво на неї, а під чорним молодим усом промінем грає... добра, дитяча ухмилка... вже чомусь знайома Орисі...

— „Пху мара! — трохи не скрикує дівчина, — та цеж Павло... Чи не лицар!..."

Вона призро надимає губенята й прискорює ходу. Як вона забарилася через того ведмедя, а спитати — чого стояла? Не бачила дива... Вже смеркло зовсім. Досі ненька трівожиться та виглядає.

На заході краєчок неба ще жеврів вузенькою смужечкою, але на темному склепінні вже закомашилися зірки, все ясніші на схід. Владкиня ніч повільною ходою насувалася на землю.

В хатках подекуди світилося. Часом сям-там гавкне знечевя пес: у сусідньому дворі здивовано обізветься до нього другий, гей-би спитає через паркан або пліт — чого тобі? — і знову вулиця тиха в своїх зелених садках, тільки здалеку, з міста, долітає ледве чутний бренькіт струн та глухе гупання бубна... Десь запорожці ще не вморилися гуляти.

(Дальше буде)

РАНЕНИЙ ФОТОҐРАФ.

Коли фотоґрафісти брали знимки у Вашинґтоні з секретаря рільництва Волеса, як він кидав поворотну зброю, він ранив фотоґрафіста з ґазети Ню Йорк Таймс, Байрона Ролинса в голову. Секретар Волес пробує застановити уплив крови.

З ДНЯ

БОРОТЬБА З „П'ЯТОЮ КОЛЮМНОЮ".

Небезпека „п'ятої колюмни" в Америці, безперечно, є. Може вона не така велика, як дехто старається її представити; а також може вона не там, куди дехто вказує пальцем, але вона всетаки є. Добре роблять часописи, що звертають на це увагу; а також дотичні власти, що провірюють все докладно і слідкують за підривними елементами.

Ті підривні елементи є двояки: націсти — фашисти і комуністи. Можна мати сумнів, чи фашистівсько-націстична пята колюмна звертає свою працю в напрямку захоплення найширших мас. Більше правдоподібним є це, що фашистівсько-націстична пята колюмна обмежує свою роботу до шпигунства і саботажів, при помочи відносно нечисельних, але добре вишколених людей. Зате комуністична пята колюмна йде далі. Вона не лиш займається шпигунством і саботажем, але завзято працює серед усіх суспільних шарів, серед усіх суспільних організацій, щоб психічно підготовити ґрунт до комуністичного перевороту в Америці. Ця комуністична пята колюмна займається не лиш шпигунством і саботажами, а-ле також вертить із середини в найріжнородніших робітничих юніях, у виховних заведеннях, у молодечих організаціях, у стоваришеннях консументів, і т. п., щоб з одного боку підважити ті інституції, викликати незадоволення й ворожнечу до сучасного устрою, а з другого — щоб вихухати ячейки своїх пробоєвиків для комуністичного перевороту. До цього перевороту вони готуються всіма силами і не перебирають у засобах.

СВІДОМІСТЬ „П'ЯТОЇ КОЛЮМНИ".

Як сказано, добре роблять власти і преса, що цій справі дають широкий розголос. Кожний громадянин повинен знати про існування тих пятих колюмн і в своїм більшім, чи меншім колі діяння, повинен ті колюмни поборювати.

Але треба ствердити, що деякі газети, політики, чи навіть вчені посуваються у взаїмнім обвинуваченні в „пятій колюмні" так далеко, що компромітують в основі боротьбу з тою колюмною і все зводять до абсурду.

Ось недавно в федеральнім сенаті, старі і досвідчені державні мужі, якими повинні бути сенатори, обвинувачували себе взаїмно в „гітлерівськім агентстві". Сенатор Минтон, на обидливий закид сенатора Голта, що уряд все його вибирає коли треба на когось кинути болотом, відповів ще гостріще, що „Гітлер все вибирає Голта, коли треба на когось кинути болотом". Зновуж сенатор Пепер через радіо назвав полковника Чарлза Линдберга „ватажком американської пятої колюмни".

ЦЕ АБСУРД.

Таке плести, це несмак. Линдберг може помилятись; і правдоподібно він таки помиляється. Але абсурдом твердити, що він є „гітлерівський агент", чи „ватажок пятої колюмни". Які мотиви моглиб штовхнути його до цеї огидної ролі? Продажність? Алеж він багач, розпоряджає міліонами. Славолюбство? Алеж американська суспільність видвигнула його вже так високо, що вище годі.

Здається, що якраз із вдяки за це вивищення Линдберг почувається до обовязку говорити американській суспільності не лиш солодкі речі, але й гіркі. Він неraz своїми словами і ділами дразнив поширені погляди в Америці. Він сколихав американську суспільну опінію, коли поїхав до Совєтів у відвідини. Ще більше сколихав її, коли сказав, що совєтське летунство нічо не варте. Здивував багатьох, коли поїхав до Німеччини і приняв медалю від Гітлера. Ще більше здивував і розлютив багатьох, коли сказав, що німецьке летунство знамените. В Англії його навіть називано за це дуже поганими словами. Але, чи сказав він брехню? Чи не варт було англійським політикам це знати і відповідно до того застосуватись?

ЙОГО ТЕПЕРІШНІ ДУМКИ.

Тепер він гарячо перестерігає Америку, щоб не йшла до війни. Також каже, що з Німеччиною треба шукати якогось способу співжиття. Якраз за ці думки його лають „пятоколюмністом".

Алеж звідки панове сенатори, як ось Пепер з Фльориди, знають, що Линдберг з якихось чорних мотивів, а не з патріотичних у цім висказує? А може Линдберг переконаний, що оборонні здібности Америки є нині такі слабі, що вона ніяк не повинна втручатись у війну? Тої самої думки є багато інших американських знавців, серед них ґенерал Гю Джансон, який в своїй колюмні в „Ворлд Телеграм", 7. серпня ц. р., бере Линдберга в оборону, а навіть закидає ґенералові Першінґові, що його промову, в якій той висказувався за безпровольоче відступлення Англії 50 контрторпедовців, писав не Першінґ сам, лиш хтось інший...

Можливо, що Линдберг особисто переконаний, що Німеччина таки переможе Англію і тому радить, щоб Америка вже тепер шукала з Німеччиною порозуміння?

На нашу думку того, що накликає край до можливо найбільшого збросння — а до таких саме належить Линдберг — годі зачисляти до „пятої колюмни". Зате закиди, які роблять сенатори Пепери і Минтони деморалізують американську суспільність, бо цілу боротьбу з пятою колюмною роблять смішною, чим роблять пригожий ґрунт для чужих, злочинно підривних елементів, які працюють у напрямку знищення Америки й її суспільного ладу.

БРИТАНІЯ „БОРЕТЬСЯ В ОБОРОНІ СВІТУ"

Професор політичного знання в Стенфорд університеті П. А. Мартін підкреслив недавно в своїм докладі перед студентами британсько-колюмбійського університету в Венкувері, що Британія веде війну в обороні цілого світу. Він заявив, що нема сумніву, що німецька побіда над Великою Британією буде означати націську інвазію до Латинської (північної) Америки, де німці використують велике німецьке населення в тих краях.

1,250,000 ОСІБ БУДЕ ПЛАТИТИ НОВІ ПОДАТКИ

Дотепер у цілій Канаді 180,000 осіб платили доходовий податок. По оголошенні нових податків буде платити збільшений доходовий податок 1,250,000 канадійців, головно бідніші кляси населення. В останніх 2 тижнях вже потручено з платні ріжних категорій робітників новий урядовий податок.

ЧИ ВДАСТЬСЯ СКОНЦЕНТРУВАТИ СИЛУ?

Під тим наголовком пише Б. К. Сендвел статтю в торонтонськім журналі „Сетордей Найт". Сендвел, це американець і американський журналіст, який бачить одинокий ратунок для обох англьо-саксонських, по більшости населення держав, Великої Британії і Злучених Держав, в концентрації своїх сил. Як він розуміє цю концентрацію сил, що має протиставитись обєднаній силі тоталітарних держав, Німеччини та Італії, та їх покищо тихо ще сидячих симпатиків, як Японія й Еспанія, а можливо й Совєтський Союз, виясняє Сендвел у згаданій статті.

„Живучою справою теперішньої хвилі", пише Сендвел, „як у Канаді так і Злучених Державах є, чи демократії потраплять передати свому урядові потрібну силу й авторитет". Це передання сили й авторитету має статись у тій цілі, щоб демократії могли зужити всі свої економічні і людські ресурси на боротьбу з незвичайно могучим неприятелем. До того це має статися добровільно, згідно з практикованими в демократіях способами і з вистарчаючою скорістю, щоб осягнути бажані наслідки в дуже скоро веденій і завзятій війні.

Дальше оповідає Сендвел, що недемократичні уряди Італії і Німеччини прийшли до влади наслідком вжиття революційного насилля й постраху малими, а в кождім разі невеликими, але з бежмежною жорстокістю поступаючими групами суспільства. Ті групи могли доконати того лиш серед суспільства, що не мало глибокого привязання або зрозуміння демократичного ладу. Демократичний лад у тих краях не був у спромозі оборонити себе проти насилля й постраху. У дійсности в обох цих краях були вигляди на те, що, колиб націсвка і фашистівська партія не були вжили насилля, щоб осягнути свої цілі, і повалити демократичний лад, то якась інша партія, таксамо безоглядна в своїм поступованню була би вжила тих самих способів до тої самої цілі. Таких обставин ніколи не було в Великій Британії, Франції і Канаді або в Злучених Державах.

Сендвел також висказує переконання, що авторитарні уряди, що в той спосіб прийшли до влади в Італії і Німеччині, мусять цілком очевидно бути урядами, що принайменше в першім або й другім десятку літ свого існування складаються з найнижче морально стоячих і найбільше брутальних елементів населення. Ґрупа, яка в краю з демократичними інституціями, де владу можна осягнути через переконання більшости виборців, навмисне послугується мордом, тортурами, терором і безоглядною жорстокістю, щоб осягнути владу, цілком певно не складається з найліпших елементів. Коли на таку групу передається право розпоряджати згідно зо своєю власною волею життям і майном кількох соток людських істот, то з того вийде найбільше небезпечний уряд, який коли міг існувати на світі.

Більшість нас знає про характер німецького уряду під теперішню пору, який не має ніяких моральних принципів. Одначе ми себе дурили поняттям, що його влада над життям і майном людських істот, що є його підданими не є так далекойдуча, щоб могла гнати їх сотками тисяч в одним часі на певну смерть у війні, що не ведеться в ніякій іншій цілі, як лиш для поширення німецького панування на німецьке населення і збільшення потуги і території німецького Райху. Цей самообман тепер вже не існує і ми знаємо, що режим Гітлера є однаково загрожуючий як і без моральних принципів.

Одначе супротивність того режиму лежить далеко більше в моральній безпринциповости людей, що є в його проводі, у скількости автократичної сили, яку він потрапив для себе запевнити. Якщо тому, щоб цей режим не поширився на нас, можна запобігти лише так, щоб перемінити наші власні уряди в автократії, небагато людей знайдеться таких у Канаді, Злучених Державах і Великій Британії, які не згодилися би приняти автократію з рук власних горожан, як з рук нападаючої німецької армії.

Злучені Держави, завдяки широким повновластям, до яких управнений є президент в разі державної потреби, дадуться без трудности перемінити у тимчасову диктатуру. До цього саме потрібні є дві умови, які водночас можуть притрапитись. Президент поперше мусить бути людиною диктаторського нахилу подруге президент мусить мати перед собою кілька літ свободи, поступування, заки він наразиться на небезпеку нових президентських виборів. Тут мається на думці вибори, в яких він може наразитись на те, що перепаде. Перша з тих вимог саме тепер існує в Злучених Державах; друга очевидно не існує, і можна поважно побоюватись, що вона не буде існувати аж по виборах, хоч є можливість, що номінація слабого радше републиканського кандидата може мати той наслідок, що Рузвелт прийме новий вибір. У листопаді Злучені Держави можуть знайтися в стані завести в себе сильно зцентралізований уряд, на обмежений протяг часу і то без ніяких труднощів.

Диктатура міністерського кабінету.

Канада, зо своєю британською парляментарною системою, не посідає таких улекшень до зцентралізування влади. Влада премієра міністра у нормальних часах є дуже велика, одначе він не має її на підставі конституції, лиш наслідком впливу, який він має над своїми однопартійниками в парляменті. Цей рід влади дуже відповідний для премієра Кінґа й уможливлює доконувати дуже багато як у звичайнім поступуванні так і в парляменті. Одначе такі диктаторські власті, які Рузвелт може одержати на випадок конечности і на початку 4-літньої каденції й які Рузвелт потрапить уживати як слід, премієр Кінґ не встані набути і вони не відповідалиб його темпераментові. Основою такого автократичного уряду в Канаді, якби публична опінія зробила його можливим на час війни, мусіла би бути не поодинока особа, але мала ґрупка осіб, воєнний кабінет. Щоби одначе цей кабінет міг тішитись майже загальним довірям, якого він потребує, він повинен складатись з представників можливо якнайріжнороднійших економічних і національних угрупувань населення. У тім випадку було би лиш одно обмеження, що кожний репрезентант мусів би буди найспособнішою людиною, яку можна знайти, і мусів би бути як найсильніше переконаний про надзвичайну вагу виграння війни.

Як довго про такий кабінет лиш думається, і публична опінія лиш виразно домагається його, премієр Кінґ є можливим головою канадійського уряду. Одначе це нікому в міжчасі не шкодить, коли робиться повні загального одушевлення безпартійні старання переконати канадійське населення, що конечним є більше зцентралізований уряд і що він повинен бути якнайскорше це можливе бути покликаним до життя. На дорозі до цього стоять великі трудності і нема причини їх ігнорувати. Вони існують цілковито в способі думання ріжних елементів канадійських виборців і корисніше буде змінити радше той спосіб думання, як його забороняти. Поважна частина робітників, що належить до недавної небритійської імміґрації і по французьки говоряче населення є все ще під впливом ізоляційних ідей а крім того його ще утверджують старанно в них комуністичні і націсвкі симпатики. Одначе ті ідеї щораз то стають слабші. Тому треба надіятися, що недалека вже є та хвиля, коли репрезентанти канадійських французів і репрезентанти робітників засядуть по одному в 4 або 5-членнім автократичнім воєннім кабінеті з повним запевненням, що він має за собою повне поперття тих елементів, які репрезентує. Коли до того прийде, однак нескорше аж тоді, Канада буде в стані взяти участь з повним успіхом в обороні своєї власної території, континенту до котрого вона належить і у вільним способі життя по цілім світі. Покищо мусимо робити все що можливе при теперішній нашій парляментарній системі".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

UFS

ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ. Французький Генерал Шарль де Ґоль, який зорганізував тимчасовий Французький Національний Комітет в Лондоні, щоб дальше воювати проти Німеччини, засуджений на смерть воєнним судом у Клермон-Феран у Франції в його неприсутности. Йому закинули зраду.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МЕКІЗ РАКС, ПА.

Організаційні збори Українського Золотого Хреста.

Дня 4. липня наш відділ запросив голову Українського Золотого Хреста, паню Степанію Галичин, до нашої громади на організаційні збори. На ці збори управа відділу У. З. Х. запросила також членів місцевого відділу ОДВУ та наших симпатиків. На збори прибуло досить поважне число громадянства.

Пані Галичин у своїй промові переповіла завдання нашої організації та її ідею. Також завзивала відділ У. З. Х. стати членами місцевого Червоного Хреста. Як відомо, говорила бесідниця, Американський Червоний Хрест завсіди вів корисну гуманітарну працю. Тому українське жіноцтво стаючи членами такої корисної організації, тимсамим дасть доказ про нашу піддержку та співпрацю з цією організацією.

Ми не повинні забувати також про визвольні змагання українського народу, продовжала бесідниця. На ту ціль нам треба й далі збирати та складати жертви. А ще тепер ми не можемо помогти матеріяльно нашим братам в рідним краю, то ми повинні наші жертви зуживати тут на інформування чужинців про український визвольний рух.

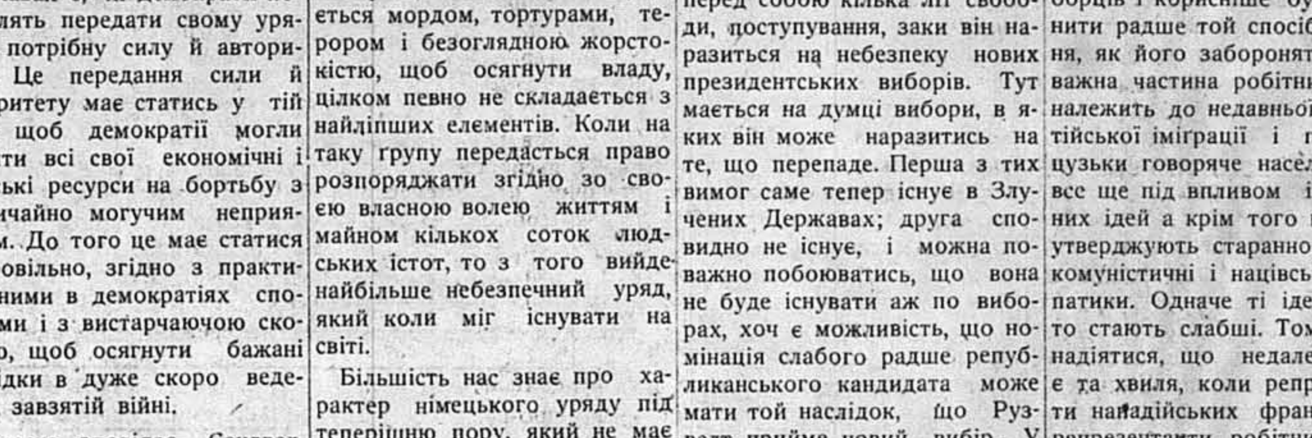
Після промови пані Галичин вивязалася довша дискусія. На всі питання бесідниця відповідала річево та давала докладні вияснення. Опісля забрала слово пані Марія Малевич. Вона щиро подякувала нашій гості за такий цікавий доклад, заявляючи, що цей доклад причиниться до того, що жіноцтво зрозуміє краще завдання У. З. Х. і спевністю ще численніше приступатиме до цеї організації. Пані Малевич попросила присутніх зложити жертву на закупно українських мистецьких річей, які управа У. З. Х передає до музею Американського Червоного Хреста у Вашинґтоні.

Наступили вписи членниць та збірка. Зложили слідуючі: Марія Малевич і пані Савчин по $1; пані Набережна, пані Костик, п. Сабат, П. Козак, і п. Ковальчук по 50 ц.; п. Ковалик, п. Кріль, п. Шагайло, п. Буряк і п. Беньцьо по 25 ц. Разом зібрано $8.85.

Управа 43. відділу Українського Золотого Хреста.

СКАЛІЗ ПОБИРАВ $2,000 МІСЯЧНО

ШІКАҐО. — Недавний предсідник Міжнародної Юнії Послугачів при Домах, якого арештовано в Ню Йорку під замітом ракетірства, діставав з Шікаґа по $2,000 платні місячно. Ці гроші посилала йому шікаґовська юнія. Таке виявилося в часі слідства, що його тут переводять.

UFS

СТРІЧАЮТЬСЯ ЯК ДОБРІ СУСІДИ. — Гості з Південної Америки на фронтовім ганку Рузвелтового дому в Гайд Парку, Н. Й. Сидять: пані Рузвелт; сеньора Мельо з Аргентини; през. Рузвелт; сеньора Шнаке, Чіле. Стоять: пані Петерсон; капітан Джозеф М. Петерсон з Ню Йорк Нюз; д-р Леопольдо Мельо; д-р Педро Ріос, Уруґвай; д-р Тома Салямоні, Параґвай; д-р Шнаке; голова протоколу Джордж Т. Сомерлин.

ФАБРИКАНТИ СПИНЮЮТЬ ВОЄННУ ПІДГОТОВУ АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Більше ніж 300,000,000 дол. вартости замовлень на нові літаки не могли бути виконані тому, що не було кому їх взяти. Через те воєнна підготова припинилася на яких два місяці. Це складна справа, але вона зводиться до цього, що фабриканти літаків не хочуть приймати замовлень від уряду, бо на цих замовленнях вони мало заробляють. Закон з 1934 р. вимагає, щоб підприємець, що виконує воєнне замовлення в розбудові кораблів і літаків під командою Секретаря Фльоти, звертав до державного скарбу ввесь дохід, який він мавби понад 10 відсотків, коли замовлення перевищає вартість 10,000 дол. Підприємці вважають, що це замалий дохід і не хочуть приймати замовлень. Зате вони пильно дбають, щоб цей закон змінити і щойно тоді вони взялись би до праці.

ПРИМУСОВИЙ НАБІР РЕКРУТА В КАНАДІ

Канадійський міністер краєвої оборони Релстон заявив в отавськім парляменті, що перший примусовий набір рекрутів до канадійської армії буде з початком жовтня та обійме два річники, т. є 21 і 22 літніх молодців. У першім році примусової військової служби 300,000 безженних чоловіків перейде одномісячний військовий вишкіл. Кожного місяця буде покликуватися по 30,000 чоловіків. Міністер Релстон зазначив, що насамперед будуть покликувати безженних, а по році жонатих. У той спосіб кожний громадянин, фізично спосібний до ношення зброї, перейде військовий вишкіл. Покликані до військового вишколу будуть діставати військову платню в висоті $1.20 денно, яку виплатиться по скінченню вишколу. По цілій Канаді уряд будує військові бараки, які будуть готові в осени. Загалом збудується 30 військових таборів (кемп), з котрих кожний буде мати місце на поміщення пересічно 1,000 осіб. Тепер уся військова сила Канади виносить 133,-572 людей; з того в дні 22. липня б. р. було 31,607 осіб в чинній військовій службі за границею, переважно в Англії і в Західній Індії.

ПРИВІТ СКАВТА.
Юліян Рус, 12-літній син машиніста з фабрики Форда у Дірборн, Міш., прибув до Ню Йорку зо своєю сестрою з Насуд в Румунії після трьох літ. Він носить убрання румунського скавта, здоровить по націстівськи.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

З ювилею на добрі цілі.

Дня 21 липня ц. р. відбулася в нас в просторій гали на Геріс евні дуже гарна забава з нагоди 25-літнього ювилею подружого життя громадян Антонини й Ігнатія Тепер. Забава була влаштована для ювилятів несподівано. Коли вони увійшли до салі їх привітав староста забави п. Олекса Косюк. Зновуж їх сини вручили їм китицю цвітів. Зібрані, в числі коло сто осіб, відспівали ювилятам „многих літ". Далі відбулась гостина, в часі якої староста покликав до слова ріжних бесідників, представників від місцевих товариств, братств і сестрицтв, від парохії і т. д.

Громадяни Тепері є добре відомі в своїй околиці, як щирі патріоти та діяльні члени своєї громади. Вони відзначаються великою жертвенністю на народні цілі. Виховали гарно своїх дітей, та придержали їх при своїй суспільности. Вони живуть у Вунсокет вже 30 літ і за той час здобули собі багато приятелів та загальну пошану.

Серед гарної і веселої забави гості не забули і про народні потреби та перевели між собою збірку, з котрої прийшло $55. Гості зложили $30, а ювиляти доложили до того від себе $25. — $20 на будову місцевої церкви, а $5 на інформаційне бюро в Вашингтоні. Ювиляти дістали чимало привітних телеграм, а також дарунків. Другого дня вони дістали грошевий дарунок у висоті $10, який віддали зараз на народні цілі, то є $5 на церкву, а $5 на загальні українські добродійні цілі. Наша громада того дня висказала своїм щирим працівникам найкращі побажання.

Гість.

—o—

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, МО.

На Український Конгрес.

Товариство Запорозька Січ, від. 335 У. Н. Союзу, ухвалило зо своєї каси $10 на український конгрес, яку то суму переслано на український конгрес у Вашингтоні.

Степан Юркевич, кас. від. 355.

—o—

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

З ювилею на добру ціль.

Жіночий Демократичний Клюб, відділ 22. Союзу Українок Америки в Джерзі Ситі, устроїв гарну забаву в неділю, 23. червня, для своєї членкиці пані Катерини Цан, та її мужа Василя, з нагоди 25-літнього ювилею їх подружого життя.

Ювилятів стрінули в дверях членкиці з короваєм, на котрім лежав вінок молодої, та великою китицею цвітів. Молодят впроваджено до багато заставленого всілякими стравами стола, котрий членкиці самі приготовили. В імени Клюбу привитала ювилятів предсідниця пані С. Микитка і вручила їм гарний дарунок від Клюбу та попросила паню А. Вагнер проводити дальшою забавою.

При веселій забаві гості не забули також і про народні цілі.

Всім відомо, що ювиляти Цани є заслуженими громадянами, патріотами і обоє працюють на церковнім і народнім полі, помагають морально і матеріяльно своїми щирими жертвами. І тепер, хоч заскочені несподіванкою, вони зложили від себе $20 на народні цілі з чого призначили $10 для Демократичного Клюбу, а решту на народні цілі.

Збірки було $38.25, з чого призначено $10 на семинар в Стемфорді і їх переслано через Обєднаня; $12 для місцевого Народного Дому, $5 на радіо програму, а решту на покриття коштів.

Жертви зложили: Ювиляти В. Цан $20; М. Клапко $2; по $1: С. Микитка, А. Вагнер, А. Наконечна, М. Гребіняк, М. Перфун, А. Скочипець, Е. Дмитрів, Ю. Марків, В. Гіль, М. Косоноцький, М. Баран; по 50 ц.: Е. Хитрин, М. Шустакевич, К. Барна, А. Підгурська, Т. Журавецька, М. Фриц, П. Світлик, Землянська, М. Гріца; по 25 ц.: Р. Атаманюк, Н. Завіцька і Третя.

Соня Микитка.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НЕ МАЮТЬ ВІДПОВІДНИХ САЛЬ НА ЗІБРАННЯ

НЮ ЙОРК. — Військова влада заборонила вживати касарень на передвиборчі зібрання політичних партій тому, що касарні потрібні тепер для підготови оборони краю. Якраз тепер мають зїхатися стейтові конвенції Демократичної та Републиканської Партії для именування кандидатів на федеральних сенаторів та конгресменів з загальної округи. На конвенцію зїдяться делегати у приблизному числі 3,500. На їх наради нема відповідних саль, а які є, то дорого коштують. Зрештою не кожне місто має великі салі, а через те конвенції мусілиб зїздитися до Ню Йорку, де такі салі можна винаймяти.

ПРИБУТТЯ ВІНДЗОРА ПРИТОКОЮ ДО ДОБРОБУТУ

НАССАВ, (Багама). — Дотеперішній намісник британського короля в Багамас, сер Чардз Дондас, покидає своє становище та поїде через Бразилію на нове становище губернатора провінції Уганда в Південній Африці. Заки приїде новий губернатор князь Віндзор, сер Дондас робить для нього розголос. Він каже, що з прибуттям князя Віндзору розпічнеться в Багамас доба великого добробуту, бо тут будуть зїздитися представники інтелектуального світу обох великих демократій, тобто Америки й Великої Британії.

ЩЕ БІЛЬШЕ ЗОЛОТА В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — До тутешньої пристані прибув ладунок золота, вартости $5,600,000. Воно запаковане в 101 скринях як золоті штаби. З них 53 прибули з Колюмбії, 43 з Португалії, 3 з Венецуелі. Перші дві посилки призначені для перехования в Злучених Державах, остання в Королівськім Банку Канади.

При цій нагоді занотовано спадок вартости канадійського доляра в порівнанні з американським. Канадійський доляр варт тепер 86.68 американських центів.

ШКОЛА ДЛЯ КАНДИДАТІВ НА ГРОМАДЯН

В Ню Йорку, під числом 240 Іст, 80 вулиця, існує вільна школа для підготовки до американського громадянства (Фрі Скул Фор Америкен Ситизеншип). В ній вчать всіх людей, ріжних національностей того, чого потрібно, аби дістати перші і другі громадянські папери. Там показують також, як треба виповняти прохання про горожанські папери. Наука цілком безплатна. Лекції зачнуться від 13. серпня почавши, в 8. год. вечором.

КАРА СМЕРТИ ЗА ЗРАДУ В КАНАДІ

Канадійський федеральний парлямент ухвалив кару смерти, а також досмертну вязницю, за зраду держави в часі війни. Ухвалений закон постановляє, що особа, котрій докажеться зраду держави, буде засуджена на кару смерти, а ті особи, що будуть шкодити безпеці краю, будуть засуджені на досмертну вязницю.

ЄГИПЕТ ОСТЕРІГАЄ ІТАЛІЮ

КАЇРО (Єгипет). — Єгипет має вільну руку і не мусить стояти у війні по стороні Англії в такий спосіб, щоб разом з нею виповідати війну Італії. Та так є, що Єгипет зірвав дипльоматичні зносини з Німеччиною і І талією і допомагає Англії в її війні з тими державами, але головно матеріялами. Та тепер Єгипет заповів, що піде до війни, якщо Італія вступить на його територію чи буде бомбардувати єгипетські міста. Уряд заявив, що вже має 200,000 готового війська. А часописи заповіли, що на випадок нападу Італії на Єгипет, її жде в Єгипті те, чого зазнав Наполеон в Росії. Вони кажуть, що Італія повинна памятати, що „пустиня є страшним ворогом" і є „гробом для тих, що хочуть її поконати".

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЛЮБОВНЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ.
Ґраф Гоґвиц-Ревентльов, бувший чоловік Бабе Гутон, прилетів літаком до Ню Йорку. Він сказав газетярам, що має стрінути льокая при вичалі. Замісць нього він стрінув паню Марґарет Дрейтон. Обоє заперечили, начеб були залюблені.

КОМУНІСТИ ВИМАНЮВАЛИ ВЕЛИКІ ГРОШІ ВІД ЖИДІВ ДЛЯ ПРОТИНАЦІСТИЧНОЇ ПРОПАҐАНДИ

ЛОС АНДЖЕЛІС, (Каліф.). — Джан Ліч, недавний організатор комуністів в цій околиці, свідчив перед присяжними суддями про большевицькі способи призбирування фондів. Хоч тепер нацисти й комуністи мають політичний союз, то комуністи перехитрили нацистів. Вони зорганізували проти-гітлерівський фронт і виманювали від багатих жидів гроші на боротьбу проти нацистів. У той спосіб комуністи затягали теж жидів у ряди комуністичної партії, щоби, мовляв, дати захист жидам перед гітлерівською небезпекою. Коли проголошено союз Гітлера зо Сталіном, комуністи назвали свій комітет „Голивудська Ліґа для Демократичної Акції".

АҐІТАЦІЯ ЗА ПОВОРОТ СТАРИХ САЛУНІВ

БОЛТИМОР. — Пані Елис Гешен, що довгі літа боролася за заведення так званих „синіх законів", тобто таких, щоб забороняли продажу алькогольних напитків, розпочала тепер аґітацію за поворот передпрогібіційних салунів. Вона каже, що в теперішніх ресторанах жінки мають право являтися на рівні з мужчинами і з ними пити при барі. У давніших салунах цього не було, бо бари лише для мужчин. Крім того салуни звичайно були позамикані в неділю, а тепер в багато стейтах ресторани з барами відтворені цілий тиждень.

ТАРЗАН, ч. 76. Морський змаг.

Коли Боґу пірнув, Тарзан обіймив його ногами довкруги тіла й сплівся з ним в одну цілість, наче стоплене залізо.

Моряки підтягали вгору, але вони не були всилі підняти обох разом.

Тарзан вився й боровся, пробуючи перевернути човен ворога.

„Я розібю йому череп" закликав один із жорстоких людей.